

۱۲۴۹

دانشگاه تهران

دانشکده بهداشت

پایان نامه

برای دریافت درجه فوق لیسانس علوم بهداشتی (M.S.P.H)

در رشته : آموزش بهداشت

موضوع :

نقش سپاهیان بهداشت دختر استان مرکز در آموزش بهداشت

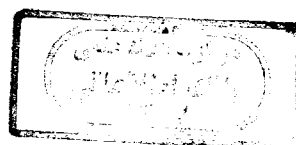
براهنمائی :

استاد محترم خانم دکتر بهین دخت نویدی کسمنمائی

نگارش :

ایوب علیزاده مجدد

سال تحصیلی ۱۳۵۰-۵۱

۱۲۴۹

تقدیم به :

والدینم که در کسب علم و دانش پیوسته

مشوق و پشتیبانم بوده اند .

تقدیم بـــــــــــــــه :

استاد دانشمند سرکار خانم بهین دخت
نویدی کسمائی که با نهایت صمیمیت مرا
در تهیه این رساله هدایت نموده اند .

تقدیریم به :

دعوت محترم قضات

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	۱- مقدمه
۲	۲- تاریخ تشکیل سپاه بهداشت
۵	۳- هدف از تشکیل سپاه بهداشت
۷	۴- نقش سپاهیان بهداشت در تحولات بهداشتی و اجتماعی کشور
۱۲	۵- نحوه انتخاب سپاهیان بهداشت دختر
۱۸	۶- تعلیم و برنامه های درسی سپاهیان بهداشت دختر
۲۷	۷- نحوه خدمت و نحوه ارزیابی خدمات سپاهیان بهداشت دختر
۳۱	۸- نحوه توزیع سپاهیان بهداشت دختر
۳۲	۹- مراکز بهداشتی و درمانی استان مرکز
۴۱	۱۰- فعالیتهای سپاهیان بهداشت دختر استان سرگز در مراکز بهداشتی
۴۳	۱۱- فعالیت سپاهیان بهداشت در آموزش بهداشت
۴۷	۱۲- شرایطی که در آموزش مردم بآنها توجه میگردد
۵۳	۱۳- آموزشی که سپاهیان در زمینه های مختلف بهداشتی مردم میدهند .

صفحه

۵۶

عنوان

۱۴- پیشنهادات

۱۵- خلاصه بزبان فارسی

۱۶- خلاصه بزبان انگلیسی

۱۷- منابع و مأخذ

فرمان همایونی

بمنظور تعمیم آسایش جسمی و مداوای مرض و بهداشت عمومی مقرر
میداریم از پزشکان فارغ التحصیل و لیسانسیه ها و دیپلمه ها سپاه بهداشت
تشکیل شود که بطور گروههای سیار در دهات و نقاط بی بهره از امکانات
بخدمت مشغول باشند باشد که این قدم آنها مثل سپاه دانش در تکمیل
سازندگی اجتماع امروز ایران قرین موفقیت باشد .

اول بهمن ماه يك هزار و سیصد و چهل و دو

برای کشور ما که امروزه مراحل تکامل و پیشرفت را بسرعت طی میکند تشکیل سپاه خمد خدمات اجتماعی زنان در کنار سایر سپاهیان انقلاب از شاهکارهای منشور بزرگ انقلاب شناخته شده است به پیروی از اوامر شاهنشاه آریامهرو اشتیاق خاص معظم له باصل برابری و تساوی حقوق بانوان و لزوم شرکت آنان در کلیه شئون، قانون خدمات اجتماعی زنان در سال ۱۳۴۷ به تصویب رسید و مقرر گردید از این نیروی عظیم در امر پیکار با بیسوادی و ارتقاء سطح بهداشت و رفاه مردم استفاده شود.

کشور ما امروز بیش از هر زمان دیگر احتیاج به نیروی انسانی دارد. نیروهای که در پیشرفت هدفهای انقلاب نقش سازنده داشته باشد. فردای این کشور برعهده و بدست این سپاهیان انقلاب خواهد بود که با استفاده از تجربیات خود ادامه راهی را که مبین تکامل هدفهای انقلاب باشد دنبال کنند و عظمت کشور شاهنشاهی خود را احیاء سازند سپاهیان انقلاب پس از دو سال جهد و کوشش در راه هدفی که یاری و یابری خواهران و برادرانشان است از کسوت سپاهی انقلاب بیرون میآیند و برای بار دیگر بمیان جامعه خود باز میگردند با این تفاوت که نه تنها تجربیات بسیاری در کلیه شئون زندگی اندوخته اند بلکه قادر خواهند بود که همچون يك مری برای اجتماع نقش سازنده ای را عهده دار شوند.

• **ند**
زن ایرانی میتواند با نگاهداشتن جنبهٔ نسوانیت خویشتن را بآن مقام برساند.

که در سر بلندی و پیشرفت جامعه مرفقی ایران کنونی مصدر خدمات و مسئولیتهائی

باشد که همه جا مایهٔ سرافرازی و افتخارات اوست.

تاریخ تشکیل سپاه بهداشت

پائین بودن سطح بهداشت اکثریت مردم کشور ما که در نقاط روستایی زندگی میکنند

وسعت و تعدد دهات ایران که بالغ بر ۵۰ هزار دهکده میباشد. نداشتن پزشک

و دارو و مراکز آموزش و راهنمایی مردم با اصول صحیح بهداشتی در مناطق روستا نشین

و بالاخره کمی پیشرفتهای اقتصادی و کمبود درآمد عمومی روستائیان عواملی هستند

که سبب شده از طرف شاهنشاه ملت دوسید فرمانی مبنی بر تشکیل سپاه بهداشت

شرفصدور یابد این فرمان که مکمل لوایح مترقی ششگانه شاهنشاه میباشد و در سال

بردن سطح زندگی بهداشت و اقتصاد کشور اهمیت بسزائی دارد.

در اجرای فرمان دسایونی بموجب قانونی که از طرف مجلسین به تصویب رسیده

و باستناد آئین نامه های مربوطه از جوانان تحصیل کرده زشک، دندانپزشک، دارو ساز

مهندس، دارندگان گواهینامه لیسانس و فوق لیسانس و دیپلمه ها و آنانکه باید به

خدمت مقدس سربازی فراوانده شوند پس از طی یک دوره شش ماهه آموزشی

بنقاط روستائی اعزام میشوند تا بقیه دوران خدمت پرافتار زیر پرچم را در گروههای

سپاه بهداشت به حفظ سلامت مردم و توسعه بهداشت عمومی بگذرانند گروههای پزشکی

سپاه بهداشت تا آنجائیکه میسر است در معالجه بیماران همت میگذارند و در راه گیری

ار بیماریها و بهبود بهداشت مردم را راهنمایی میکنند تا جامعه

را از سر و میر نابهنگام و بیماریهای قابل پیشگیری

محفوظ بدارند .

زنان ایران که نیروی فعاله عمده ای را تشکیل میدهند تا چندین سال پیش جز خانه نشینی و وظیفه خطیر مادری که آنهم بحالت عدم آموزش بطریق صحیح اجرا نمیشد و وظیفه دیگری نداشتند در زمان اعلیحضرت رضاشاه کبیر زنان اجتماعی به پیشرفت و حقوق مدنی بسیاری نائل شدند و با انقلاب سپید در بهمن ماه ۱۳۴۱ شخصیت حقوقی و اجتماعی زنان ایرانی دگرگونی چشم گیری یافت و حقوق تفویض شده بانان نمایانگر پیشرفتهای زنان ایران پس از انقلاب ششم بهمن ماه میباشد .

در ۲۴ تیرماه ۱۳۴۷ فرمان تشکیل سپاه خدمات اجتماعی زنان صادر شد و زنان به توفیقی که سالها خوادمان آن بودند نائل آمدند و بدین ترتیب توانستند دین خود را نسبت به ملت و مملکت از طریق خدمت در دورترین روستاها کشور را بکنند . یک سپاهی زن میتواند خدمتگزار واقعی مردم باشد زنان از راه عواطف انسانی و بشر دوستی خود میتوانند در قلب خانواده ها راه یابند خاصه اینکه به روستا میروند و به زنان روستائی کمکهای ذیقیمتی می نمایند و آنان را در راه انقلاب و بخصوص در راه ارزش واقعی سپاهیان انقلاب ارشاد می کنند .

هدف از تشکیل سپاه بهداشت

در تاریخ اول بهمن ماه ۴۲ فرمان تشکیل سپاه بهداشت از جانب شاهنشاه

آریامهر شرفصدور یافت و بموجب آن مقرر گردید که جوانان تحصیل کرده در لباس-

ند

مقدس سربازی بنقاط دور افتاده و محروم از خدمات بهداشتی و درمانی رخصت و

و بکمک دردمندان روستائینان بپردازند.

بر اساس قانون خدمات اجتماعی زنان و بموجب آئین نامه منضم بان که از

تصویب دولت گذشت در هر سال کلیه فارغ التحصیلان زن که مشمول قانون مزبور

میباشند بخدمت در سپاهها دعوت میشوند. عده ای از این زنان با تعلیماتی که در

دوره آموزش می بینند که در صفحات بعد مفصلاً شرح داده میشود همگام با برادران

سپاهی بهداشت خود در اجرای هدفهای اصلی سپاه مزبور پیش میروند و برای

ایجاد تحولات اجتماعی خاصه در بالا بردن سطح اطلاعات بهداشتی مردم کشور

و رفاه حال خانواده کدکهای مؤثری می نمایند.

ایجاد سپاه بهداشت و تشکیل و تجهیز گروههای ثابت و سیار و بالاخره

اعزام آنان به روستاها و مناطق دور افتاده و مراکز بهداشتی که از تسمیلات درمانی

و بهداشتی محروم و در مضیقه بوده اند بمنظور تأمین نفعات زیر بوده است.

ایجاد سپاه بهداشت و تشکیل و تجهیز گروههای ثابت و سیار و بالاخره

اعزام آنان به روستاها و مناطق دورافتاده و مراکز بهداشتی که از تسهیلات درمانی

و بهداشتی محروم و در مضیقه بوده اند بمنظور تأمین ناریات زیر بوده است .

الف - بالا بردن سطح بهداشت عمومی و پرورش نسل سالم از طریق :

۱ - مداوای بیماران

۲ - پیشگیری از شیوع بیماریهای واگیر .

۳ - واکسیناسیون افراد علیه بیماریهای از قبیل آبله ، وبا ، سرخک ، تیفوئید

دیفتری و غیره .

۴ - ایجاد محیط سالم بهداشتی با استفاده از وسائل و امکانات مهندسی

بهداشت .

۵ - راهنمایی بهداشتی مردم روستانشین برای داشتن زندگی بهتر .

۶ - مراقبتهای بهداشتی از مادران و کودکان بمنظور ایجاد نسل سالم .

۷ - آموزش روستائیان در بهبود وضع تغذیه و زیست .

۸ - تنظیم خانواده ها و جلوگیری از افزایش بیقاعده و حساب نشده اطفال در

خانواده ها .

ب : افزایش میزان درآمد و بهبود وضع اقتصادی با وجود آوردن افراد سالم

و تندرست .

ج : گسترش و بالا بردن سطح فرهنگ از طریق تأمین سلامت افراد و پرورش

انسانها .

نقش سپاهیان انقلاب در تحولات بهداشتی و اجتماعی کشور

قبل از دوران پهلوی کشور ما روزهای بسیار سخت و پریشانی را میگذراندید

خصوصاً در زمان قاجاریه دیگر از آن مقام رهبری که در جهان در طرز کشورداری -
تشکیلات مملکتی ، علم و ادب و هنر داشتیم اثری نبود .

روز دهم آذر سال ۱۳۰۳ پارلمان ایران احمد شاه را که در اروپا بگردش و
مسافرت مشغول بود و بعد ها نیز در اروپا وفات یافت از مقام سلطنت خلع و رضایت
شاه کبیر را شاهنشاه ایران اعلام کرد روز چهارم اردیبهشت ۱۳۰۴ رضاشاه کبیر
رسماً تاجگذاری کرد از این تاریخ پایه های ایران نو و عظمت آن پی ریزی گردید
در جنگ جهانی دوم وضع ایران دگرگون شد با کناره گیری رضاشاه کبیر فرزند
برومند ایشان شاهنشاه آریامهر به سلطنت رسیدند از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ کشور
ایران دچار تشنجات و نا امنیهای که در اثر جنگ بوجود آمده بود گردید ولی با توجه
با فکر بلند پایه پادشاهی که لحظه ای از فکر ایران غافل نبوده و مردم این کشور
هم همیشه اجر و قدر رهبر واقعی خود را بموقع درک می نمایند در ۲۸ مرداد ۱۳۲۲
قیام ملی به وقوع پیوست که آغاز پیروزیهای درخشان و بنیانگذار جنبش عمیق و مثبت
ملت ایران در راه ترقی و پیشرفت و تکامل بشمار میرود .

از آن روز تا بحال در رستاخیز عظیمی نه از این قیام نتیجه شد و عامل اصلی آن

همان ثبات و امنیتی بود که امکان طرح و اجرای نقشه های وسیع و اساسی را بمانداده کارهائی در همه شئون اجتماعی و اقتصادی و کشاورزی و صنعتی و فرهنگی و بهداشتی و غیره صورت گرفته که قبل از آن حتی تصور آن نداشتیم.

انقلاب اصلی و عظیم اجتماعی ایران انقلاب شاه و ملت انقلابی که کشور را رابیکباره وارد نیای دیگر یعنی نیای پیشرفته نمود. انقلابی که نتایج آن آنقدر ارزشمند و سودمند است که اگر ساعتی درباره آن بحث شود کم است بطور اجمال خلاصه ای از اثرات آن شن داده میشود.

تشکیل سپاههای دانش و بهداشت و ترویج آبادانی که همگی برای تأمین رفاه و سعادت ملت ایران ضروری بود بمرحله اجرا درآمد و آینده بس روشن را بمردم ایران نوید داد.

جامعه ایرانی با اجرای برنامه های متعدد عمرانی راه تازه ای در تاریخ خویش در پیش گرفت و اکنون چنانکه محسوس است رهن زندگی در کالبد اجتماعی دمیده شده و نیروهای خلاقه ملت بکار افتاده و همگی در راه تحقق بخشیدن به آرمانهای دیرین خویش تحت رهبری و افکار مترقیانه شاهنشاه آریامهر نهضت عظیم سازندگی را در داخل شهرها و روستاها و کارخانه ها و کارگاهها گسترش داده اند بی تردید تمیین میزان تغییر و تحول و دگرگونی در سطوح مختلف کشور که توسط سپاهیان انقلاب انجام گرفته چندان آسان نیست. چون اولین اشکال ارزیابی نتایج حاصله